

NECROLOGIA

D. Pere Alsius

D. Pere Alsius fou en realitat el fundador de la Prehistòria a Catalunya. Abans d'ell s'havia parlat per En Bofarull (1844) i per l'Hernández Sanahuja (1868) de les muralles de Tarragona, però sense sospitar que poguessin representar res en relació amb la Prehistòria pròpiament dita. El primer en parlar de Prehistòria a Catalunya fou el farmacèutic de Banyoles D. Pere Alsius i, al mateix temps, el primer explorador d'una estació prehistòrica, la Bora gran d'En Carreres de Serinyà, descoberta per ell i excavada en diferents represes. Més tard continuà les seves investigacions a la cova eneolítica dels Encantats, de Serinyà, i realitzà un descobriment de la importància de la mandíbula neandertaloide de Banyoles, l'únic reste de l'home fòsil a Catalunya. L'Alsius posseïa forces coneixements de Prehistòria, adquirits en la lectura dels mestres de la tradicional escola paleolítica francesa i amb el tracte personal amb alguns d'ells que visitaren la seva col·lecció, com Harlé i Cartailhac. Així sapigué classificar encertadament les seves troballes. La seva producció científica referent a Prehistòria consisteix en articles en els que donà compte dels seus descobriments i que es publicaren a *La Renaixensa* (1871), la *Revista de Gerona* (1878), la *Revista de Ciencias Históricas de Barcelona* (1880), a l'*Anuari de l'Associació d'Excursions Catalana* (1882-1892), i a altres llocs, esmentem particularment una memòria titulada *Serinyà: Reseña de este pueblo desde la más remota antigüedad hasta los tiempos modernos* (1895), premiada per l'«Associació Literària de Girona».

L'Alsius, a més dels seus estudis de Prehistòria, dedicà la seva activitat a la Història local i comarcal, deixant un *Ensaig històric i geogràfic sobre la vila de Banyoles*, un *Nomenclátor geogràfico-histórico de la provincia de Gerona* i l'esmentat treball sobre Serinyà.

El mèrit de l'Alsius i l'entusiasme amb què féu els dits treballs és tant més valuós en quant es pensa en la manca absoluta de mitjans d'informació de quan féu els seus primers estudis. Ell pertany, amb els que el seguiren (En Martorell i Peña, En Sanpere i Miquel i els entusiastes que s'agruparen al voltant del «Centre Excursionista», En Vinyes, En Chía, En Pujol i Camps, el comte de Bell-lloch, En Vayreda i altres), a la generació heroica que comença d'aclimatar la Prehistòria a Catalunya, recollint-ne els primers documents i preparant el material per a l'estudi d'una ciència que havia d'ésser vivament conreuada i popular entre nosaltres.

D. Joan Rubio de la Serna

Nat a Vélez-Rubio (província d'Almeria), D. Joan Rubio de la Serna, vingué de jove a Barcelona, estudiant-hi Dret a la Universitat i fixant aquí la seva residència. En 1881, una troballa casual de ceràmica antiga en una finca seva de Cabrera de Mataró va impulsar al Sr. Rubio a practicar-hi exploracions que donaren per resultat el descobriment de la necròpolis ibèrica, del qual n'informà al conegut arqueòleg francès Lenormant, qui se'n ocupà a la *Gazette Archéologique*. Mentrestant, el Sr. Rubio anava fent excavacions i estudiant els objectes trobats. Un primer treball fou el *Estudio descriptivo de la colección de objetos de arte italo-foicense descubiertos en la villa de Cabrera*. Després féu una publicació en regla titulada *Noticia de una necrópolis anterromana descubierta en Cabrera de Mataró* (*Memorias de la Real Academia de la Historia*, Madrid, 1888). A més publicà diferents articles al *Boletín de la Academia de la Historia*, a *La España regional*, al *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras* sobre diferents temes d'arqueologia relacionats més o menys directament amb Cabrera de Mataró o amb troballes de la seva comarca natal, així com una monografia històrica sobre Vélez-Rubio. La contribució del Sr. Rubio de la Serna al coneixement de les nostres antiguitats pre-històriques fou important, tenint en compte que la necròpolis de Cabrera de Mataró és encara avui una de les més notables del seu tipus i del seu temps. A més, la discreció i el mètode amb què el Sr. Rubio publicà els seus treballs, en un temps en el qual eren ben pocs els que aquí es dedicaven a la Prehistòria i menys encara els que publicaven adequadament les llurs troballes, el fa mereixedor d'elogi i el posa entre els iniciadors d'aquests estudis a Catalunya als que devem més just agraïment.